

„Wielbiąc Twą Cnotę, wznosił Ci tę mogiłę Kraków”

150-lecie Kopca Kościuszki

Trudno sobie dzisiaj zdać sprawę z entuzjazmu, jaki ogarnął Kraków, gdy 19. VII. 1820 roku został uchwalony projekt uczczenia pamięci bohatera narodowego Tadeusza Kościuszki.

Kopiec postanowiono usypać na wzgórzu Bronisławy, zwanym także Sikornikiem. Było to bowiem najwyższe wzniesienie (299 m nad poziom morza). Sprowadzono ze Śląska maszt jodłowy wysoki na 30 metrów. Miał on wytyczyć środek koła przy sypaniu mogiły a zarazem orientować w jej wysokości.

16 X 1820 roku rozpoczęto pierwsze prace. Uroczystym wstępem było przewiezienie z pobojowiska raclawickiego ziemi w dębowej skrzynce. Kondukt wiozący tę narodową relikwię został powitany salwami z moździerzy u stóp wzgórza. W ciągu następnych miesięcy przywieziono ziemię również spod Dubienki, Szczekocin, Maciejowic i z pobojowisk amerykańskich. Do sypania Kopca stawili się przedstawiciele wszystkich stanów: senatorowie, profesorowie i studenci UJ, korpus sądowy, duchowieństwo, szkolnictwo średnie i niższe oraz nieprzeliczone tłumy mieszczan i chłopów z dalszych i bliższych okolic. Tysiące innych ludzi nio-

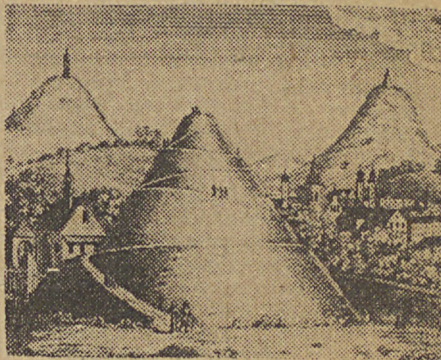
sło ziemię w połach sukman lub w teczkach. W ciągu następnych trzech lat każdego dnia pojawiały się nowe zastępy ludzi napływających z całego kraju, którzy uważali za swój patriotyczny obowiązek dorzucić garść ziemi. W miarę jak Kopiec rósł w górę, wożenie ziemi taczkami było coraz bardziej uciążliwe.

Niezłany poeta uczcił zakończenie prac przy sypaniu Kopca okolicznościowym wierszykiem:

*„Cny Kościuszko! walecznych zaszczytle,
Wielbiąc Twą cnotę, wznosił Ci tę Mogiłę
Kraków”*

Kopiec Kościuszki jest dowodem pamięci Polaków dla bohatera narodowego. Co jednak sądzić o otaczających go fortyfikacjach wybudowanych przez Austriaków? Powtarzały się często głosy, że profanują sam Kopiec, że należy je wyburzyć. Jak jednak wynika z wypowiedzi architektów i znawców obronnej sztuki wojennej, ten sam plan i bastionowy system obrony co fort „Kościuszko” ma twierdza West Point w Stanach Zjednoczonych stworzona właśnie przez ówczesnego generała Kościuszkę, który walczył jak wiadomo w wojnie o wol-

ność tego kraju i odznaczył się szczególnie jako wybitny inżynier wojskowy. Spośród 20 fortów austriackich, znajdujących się w okolicach Krakowa, fort „Kościuszko” uchodził za najciekawszy. Stanowił jedyny w kraju i rzadki w Europie przykład typowego, zamkniętego fortu bastionowego, zawierającego elementy szkoły francuskiej i włoskiej. Turyści zwiedzający Kraków mają więc możność zapoznania się ze wszystkimi niemal systemami obronnymi począwszy od najdawniejszych poprzez średniowieczne mury, bramy miejskie, Rondel aż po końcowy ich okres w postaci fortu „Kościuszki”. (SEP)

Krakowskie kopce na starej rycinie. Na pierwszym planie Kopiec Kościuszki.

